

ALNARPS GRISDAG 2010

Hur kan man styra sitt grisföretag mot framtida konkurrenskraft?

19 oktober, 2010, Alnarp

LBT/SLU, Alnarp

Partnerskap Alnarp

Skåne-Blekinge
Grisproducenter

Alnarps Grisdag 2010

Tema: Hur kan man styra sitt grisföretag mot framtida konkurrenskraft?

Tid: Tisdagen den 19 oktober, 2010

Plats: Nya aulan, Alnarpsgården, Alnarp

Moderator: Christian Negendanck, Skånes och Blekinges Grisproducenter

09:00 Registrering, kaffe med ostfralla.

09:30 - Inledning.

- Framgångsrik management i animalieföretag. Hans Andersson, Inst. för ekonomi, SLU-Uppsala.
- Hur får man en motiverad och engagerad personal? Christina Kolstrup, Arbetsvetenskap, ekonomi och miljöpsykologi, SLU-Alnarp.
- Bensträckare.
- Rådgivning för framgångsrik grisproduktion. Jessica Sandberg, GrisKonsult.
- Styrning i en praktisk grisbesättning. Håkan Magnusson, Tygelsjö Mölla AB.
- Diskussion

12:00 Lunch.

13:00 - Viktiga framtidsfrågor för grisföretagarna. Per Karlsson, Sveriges Grisföretagare.

- Certifiering av grisproduktionen. Victoria Ohlsson, Svenska Pig.
- Kaffe.
- Inseminering i stora grisbesättningar. Anne-Charlotte Olsson, Lantbrukets byggnadsteknik, SLU-Alnarp.
- Styrning i en stor grisbesättning. Kent Nilsson, Annelövsgrisen AB.
- Diskussion

15.25 Avslutning.

Innehåll

Framgångsrik management i animalieföretag.	5
Hans Andersson, Inst. för ekonomi, SLU-Uppsala.	
Hur får man en motiverad och engagerad personal?	29
Christina Kolstrup, Arbetsvetenskap, ekonomi och miljöpsykologi, SLU-Alnarp.	
Rådgivning för framgångsrik grisproduktion.	41
Jessica Sandberg, GrisKonsult.	
Styrning i en praktisk grisbesättning.	55
Håkan Magnusson, Tygelsjö Mölla AB.	
Viktiga framtidsfrågor för grisföretagarna.	57
Per Karlsson, Sveriges Grisföretagare.	
Certifiering av grisproduktionen.	59
Victoria Ohlsson, Svenska Pig.	
Inseminering i stora grisbesättningar.	65
Anne-Charlotte Olsson, Lantbrukets byggnadsteknik, SLU-Alnarp.	
Styrning i en stor grisbesättning.	71
Kent Nilsson, Annelövsgripen AB.	

Framgångsrik management i animalieföretag?

Hans Andersson, SLU

- En internationell utblick- griskött??
- Balanced scorecard- **Processer !!**
- Beslutsfattande- implikationer: Vad betyder företagsledande kapacitet
- Särbestämmelser
- Industriell struktur- kvalitetsprogram? nyckeltal
- Vad göra?

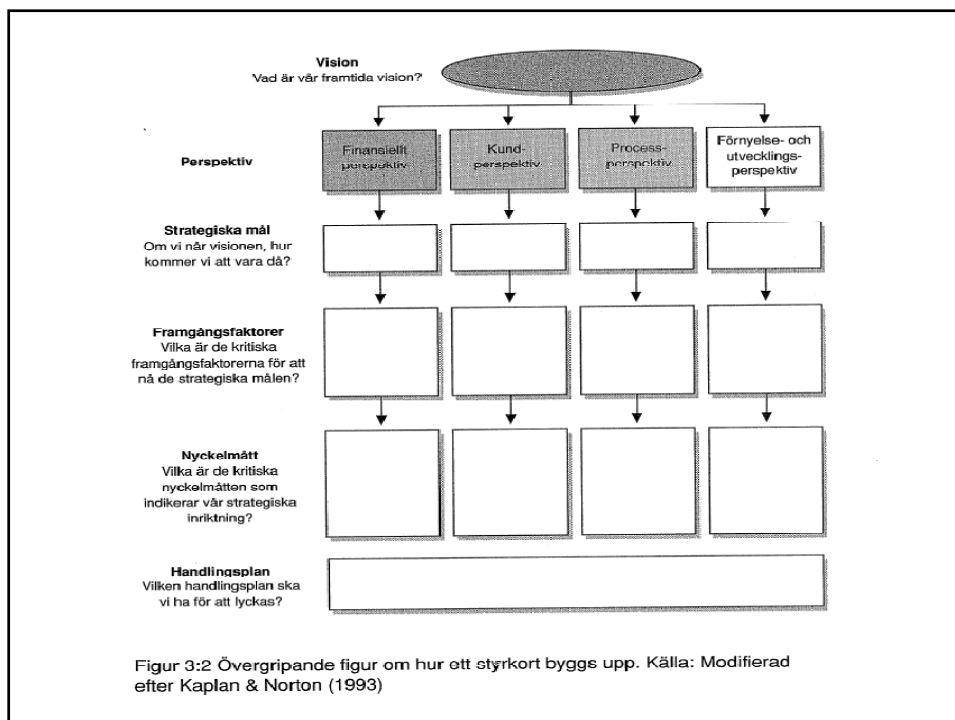
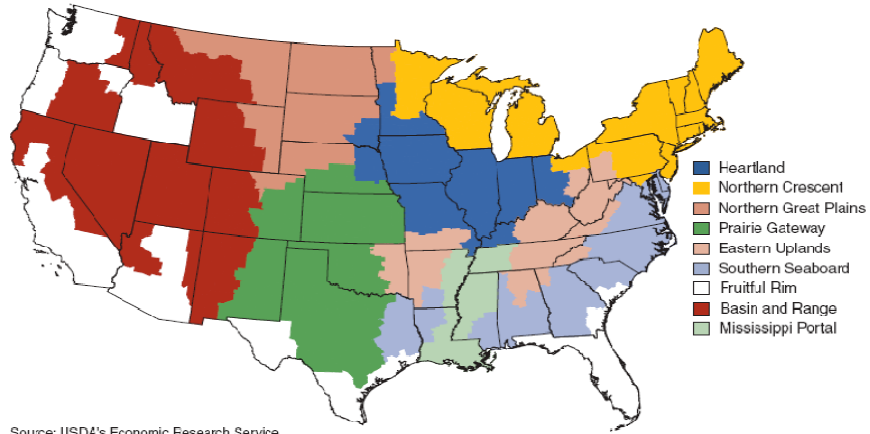
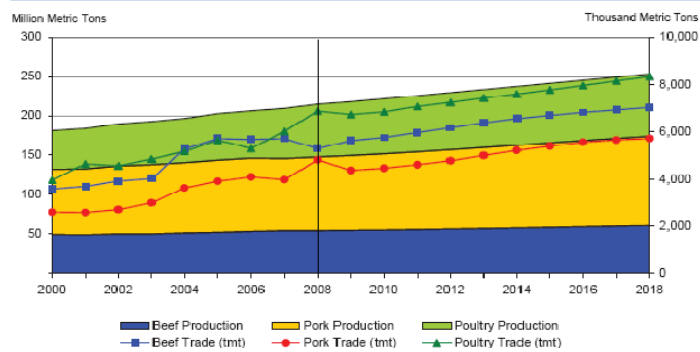

Figure 2
U.S. farm resource regions

Global Produktion av kött –FAPRI (2009)

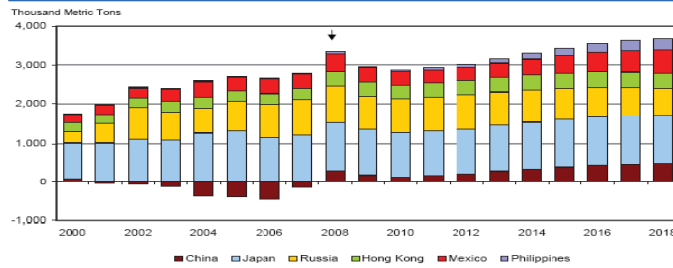
World Meat Production and Trade

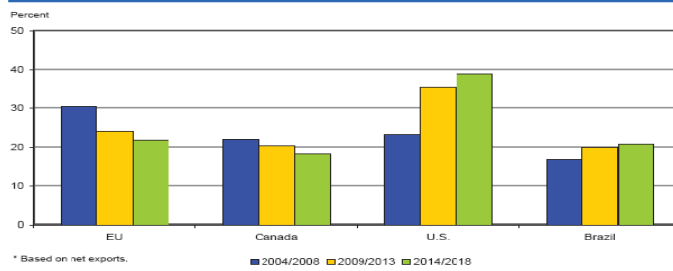
FAPRI: (2009)

Import och export- trender: FAPRI (2009)

Major Pork Importing Countries

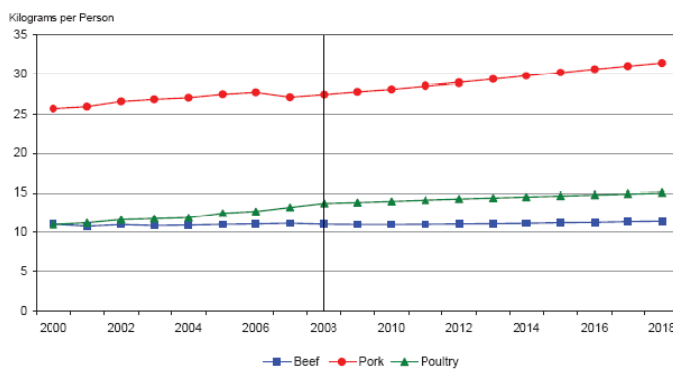

Pork Export Market Share*

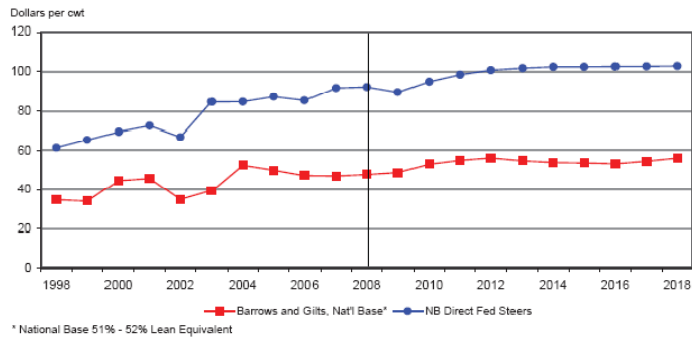
Per capita konsumtion: Prognos FAPRI (2009)

Per Capita Meat Consumption

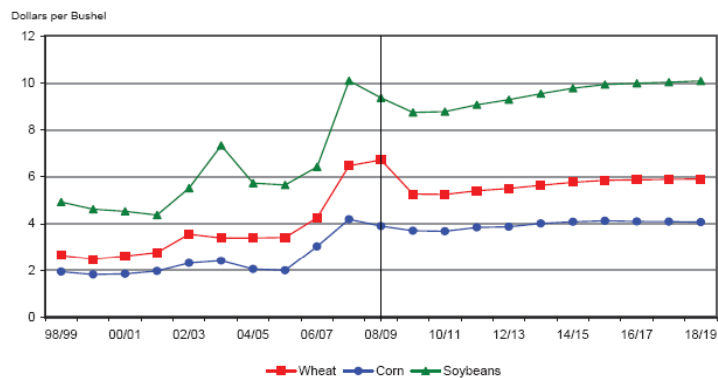
Prisprognos- USA: 2008-2018

U.S. Cattle and Barrow and Gilt Prices

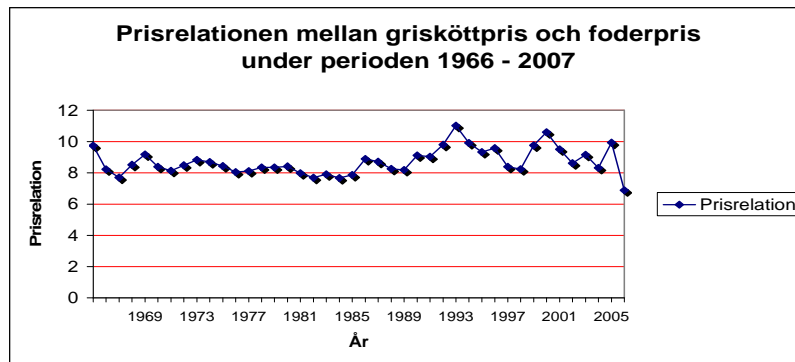
Prognos om vete och majspriser i USA 2009-2018 (Iowa State University)

U.S. Crop Prices

Källa: FAPRI (2009)

Prisrelationer i svensk slaktsvinsproduktion 1966-2007

Källa: Beräkningar av H. Andersson och C. Lijjenstolpe (Inst. för ekonomi, SLU) grundade på data från SCB, SJV samt Agriwise. Beräkningen avser kalenderår.

Exempel driftsplanering: Investeringar i svenskt lantbruk i relation till totala tillgångar 1975/1976

Företags- Typ	Areal	Invest.	Belopp	Inves/tot t.
Mjölk (Gns)	59	50 kor	1031 000	1.23
Slaktsvin (Ss)	35	600pl.	530 000	0.95
Modersuggor (Ss)	37	85	880 000	1.75

Källa: SCB (1976); Andersson, (1977)

Investeringar i relation till totala tillgångar 2004

Företags- Typ	Areal	Invest.	Belopp	Inves/tot t.
Mjök	Gr1	120 kor	9 159 000	2.28
	Gr2	200 kor	13 866 000	2.35
Slaktsvin (Ss)	Gr1	1600pl.	6 846 000	1.70
Modersuggor (Ss)	Gr1	144 s.	7 053 000	1.76

OBS: Omfattande investeringar (15-20 milj) ger ca 2.5-3.38

Källa: JEU (2006); AGRWISE (2004)

Vad betyder företagsledande kapacitet- exempel mjök?

- Studie av Hansson (2007)
- 507 svenska mjökgårdar från FADN-data 1998-2002
- Analys av olika former av ekonomisk effektivitet
- Vilka faktorer har betydelse – kompletterande information via enkät

Effekter av olika former av företagsledande kapacitet

How can farmer managerial capacity contribute to improved farm performance? 47

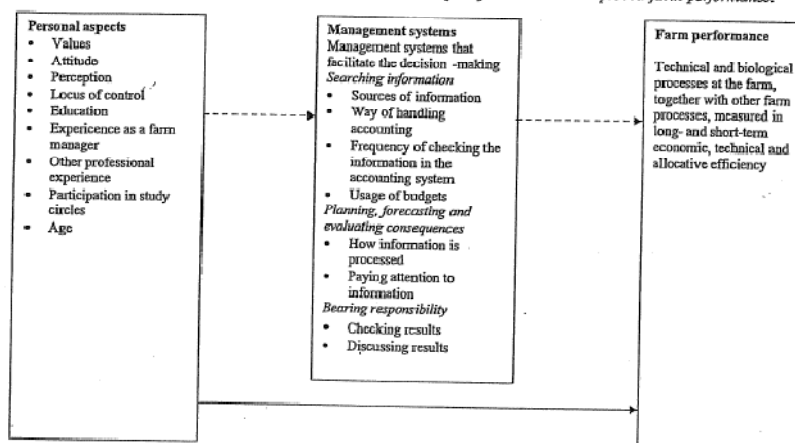

Figure 1. Managerial capacity and its connection with farm level performance.

Hansson (2007)

Olika effektivitetsmått

Table I. Definitions of farm level performance and their economic performance.

Definition of farm level performance	Economic interpretation
Long-term economic input efficiency	Produce a given set of outputs using the smallest and cheapest set of inputs, in the long-term.
Long-term technical input efficiency	Produce a given set of outputs using the smallest set of inputs, in the long-term.
Long-term allocative efficiency	Combine inputs in the cost-minimizing way, in the long-term.
Short-term economic efficiency	Produce a given set of outputs using the smallest and cheapest set of inputs, in the short-term.
Short-term technical input efficiency	Produce a given set of outputs using the smallest set of inputs, in the short-term.
Short-term allocative efficiency	Combine inputs in the cost-minimizing way, in the short-term.
Economic output efficiency	Produce the maximal set of outputs, given the set of inputs, while maximizing revenue
Technical output efficiency	Produce the maximal set of outputs, given the set of inputs
Allocative output efficiency	Combine outputs in the revenue-maximizing way

Hansson (2007)

Modell för långsiktig ekonomisk effektivitet i resursanvändning

54 H. Hansson

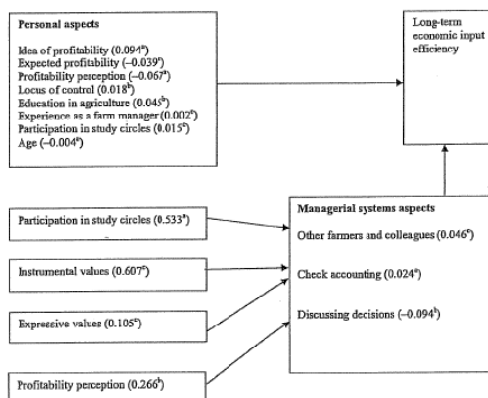

Figure 2. The significant relationships for long-term economic input efficiency. ^aStatistical significance at the 1% level or less. ^bStatistical significance at the 5% level or less. ^cStatistical significance at the 10% level or less.

Hansson (2007)

Inverkan på ekonomisk effektivitet: lång sikt

• Personliga egenskaper Effekt

- Uttalade lönsamhetsmål - instrumentella (***) +
- "Intrinsic" - vara jordbrukare (**) +
- Sociala och expressiva mål (**) +
- Egen - uppfattning om lönsamheten idag (***) +
- Egen uppfattning om lönsamhet i framtiden (*) -
- Uppfattning om lönsamhet i det egna företaget. (***) -
- Locus of control (**) +
- Erfarenhet inom
lantbruk/ledningsfunktion (*) +
- Ålder (***) -

Hansson (2007)

Resultat: Ekonomisk effektivitet på lång sikt

• System för företagsledning	Effekt
- Räkenskapsanalys/uppföljning (***)	+
- Studiecirklar/möte med andra(*)	+
- Diskussioner efter beslut (**)	-

Hansson (2007)

Analys av ”top-performers” i USA 2001

- Inga större effekter av företagaren, organisation och kontraktering
- I större företag – god utbildning och yngre
- Specialisering
- Produktionsvärde och kostnadsstruktur
- **Mindre eget arbete!**
- Lägre inkomster från andra källor

Hoppe m.fl. (2004)

Finansiell stress (Franks, 1998)

- Mått på stress:
(ränteutgifter+arrende)
(rörelseres. f. avskr och fin.kostnader).

0 - 25 % ingen stress
25 - 40 % möjlig stress (riskzon)
> 40 % påtaglig stress
studie av 105 engelska gårdar 1983-1991

Resultat

- **Stressad visavi stabil**
 - **R_E central om R_E ökar så minskar risken**
 - R_T motsatt effekt
 - **produktionsvärde**
 - mjölkgårdar visar mindre risk
 - **kostnadsstruktur/volym**
 - ingen signifikant effekt av arrende men minskar risken
 - sektorsindex
- **Stressad visavi riskzon**
 - **belåning**
 - **produktionsvärde**
 - sektorsindex

Särbestämmelser-effekter?

Beräknad kostnadsdifferens -Danmark

	Smågris	Slaktsvin	Totalt
Svensk modell	+0.45	+0.06	+0.51
Byggtradition	+0.13	+0.09	+0.22
Ej förklarad	+0.48	-0.08	+0.40
Totalt:	+1.06	+0.07	+1.13

Källa: Jonasson och Andersson (1997)

Kostnadsskillnader: EU's Minimi regler visavi svenska

Tabell 4. Sammanställning av kostnadsskillnader i smågrisproduktion utifrån EU:s och Sveriges minimilagstiftningar. Ett negativt tal betyder en kostnadsfördel till fördel för EU-kalkylen

	Smågrisproduktion
Ytkrav	-33,21 öre/kg fläsk
	+1,98 öre/kg fläsk
Strö	-3,23 öre/kg fläsk
	-4,38 öre/kg fläsk
Kupering	+0,57 öre/kg fläsk
Fixering	-22,72 öre/kg fläsk

-60,99 öre/kg!!

Source: Eriksson, Gunnarsson and Proos (2007)

Kostnadsskillnader: EU's minimiregler visavi Sverige

Tabell 5. Sammanställning av kostnadsskillnader i slaktsvinsproduktion utifrån EU:s och Sveriges minimilagstiftningar. Ett negativt tal betyder en kostnadsfördel till fördel för EU-kalkylen

Slaktsvinsproduktion	
Ytkrav	-3,835 öre/kg fläsk
	+1,916 öre/kg fläsk
Strö	-2,53 öre/kg fläsk
	-5,353 öre/kg fläsk

-9.80 öre/kg

Source: Eriksson, Gunnarsson and Proos (2007)

Sammanställning: EU Min vs. Sverige

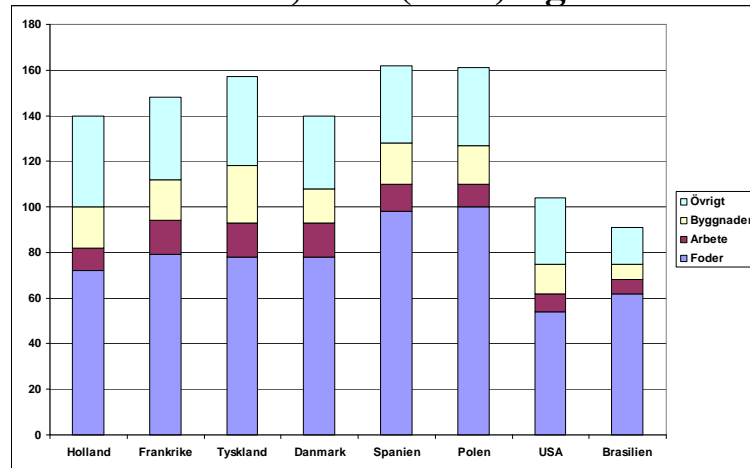
Smågris: 0.616 SEK/kg kött

Slaktsvin: 0.099 SEK/kg kött

Totalt: 0.715 SEK/kg kött

Källa: Eriksson, Gunnarsson and Proos (2007)

Produktionskostnader för griskött i EU och USA, cent (euro)/kg

Källa: LEI,
Haag

Problem!!!

- Jonasson och Andersson (1997) samt Eriksson m.fl. (2007) beräknar effekten av svenska särbestämmelser.
- Vad är effekten av olika former av teknik- och ledningssystem som är förenliga med existerande svenska (sär)bestämmelser?? (“Den Svenska Modellen”)
- VAD ÄR PÅVERKBART??

METODIK

- Utnyttja verkligheten som ett “experiment”
- RASP-data och besättningsbeskrivning för
 - 280 observationer/smågris (145 bes.)
 - 477 observationer/slaktsvin (99 bes.)
- Statistisk skattning av:
 - tillväxt/produktionsfunktioner
 - ekvationer för foderåtgång

Metodik (forts.)

- Skattning sker m. h. a. simultana system samt lineära modeller där produktion och foderförbrukning beror av teknik- och skötselsystem.
- Vinsten per sugga eller per slaktsvinsplats och år (TB1) beräknas med eller utan ett visst system eller vid skillnader i värden mellan olika system. TB1 skall bl a täcka kostnader för arbetskraft samt ränta och avskrivning på byggnaderna.

Några resultat: Slaktsvin per plats vid ändrad/konstant slaktvikt (96 års priser)

<u>Faktor</u>	<u>Ändrad vikt</u>	<u>Konstant</u>
By.ålder 1 år	-17	-11
Ventilation	+42***	+36**
Värmeprog.	-14	-9
Gasavsug	+71**	+46**
Tvärtråg	+24**	+19**
Tråglängd 0.1m	+45***	+27***

Resultat: slaktsvin (forts.)

<u>Faktor</u>	<u>Ändrad vikt</u>	<u>Konstant</u>
Blötfoder	+41**	+35***
Bip. ej vassle	-14***	-21***
Desinfic.	-41**	-27**
Sommardag.	-0.33*	-0.22*
BIS (??)	-65**	-43**
Interninteg.	+128***	+53**
Mellangård.	+64**	+22**

NÅGRA OBSERVATIONER

- Byggnadstekniska faktorer (och deras handhavande??) synes ha avgörande inverkan på TB1
- Företagsekonomisk lönsamhet och djurmiljö- etikkrav:
 - Samverkar i allmänhet
 - Undantag !!:
 - Västgötabox
 - Temperatur och värmeprogram?

Effekt av ny /"bästa" teknik i svensk grisköttproduktion

TEKNIK	TB per sugga	TB per slsv.plats	Totalt TB
"Bästa"	5460	586	9267
"Äldre"	4343	402	6948
Skillnad	1117	184	2319

OBS: Slaktsvinsproduktionen svarar för ca 52% av den möjliga resultatförbättringen.

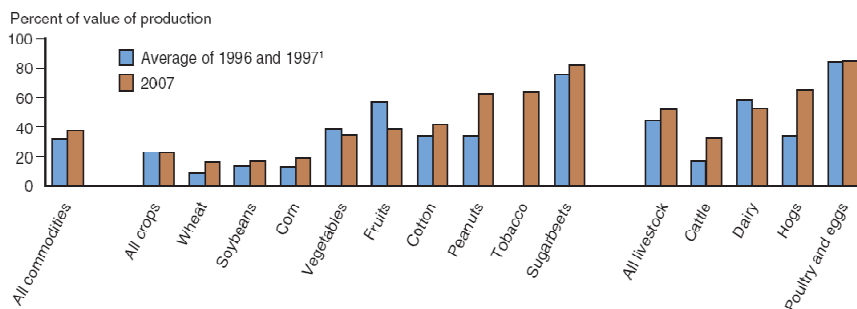
Källa: Andersson, Campos och Jonasson (2000)

Andra svenska studier

- Lexmon m.fl. (1997) utrotning av AD
 - avkastning +5,16 – +7,67 % avregl. marknad
- Liljenstolpe (2008)
 - relativt begr. effekter 3- 6% ”ekonomisk psykologi?”
- Larsén (2008)
 - betydande effekter av samarbetsavtal (mellangårdsavtal)

Kontraktering- USA 1996-2007

Figure 14
Share of value of production under marketing or production contracts for selected commodities, 1996-97 and 2007
Shares of peanuts, tobacco, and hogs sold or removed under contract increased dramatically

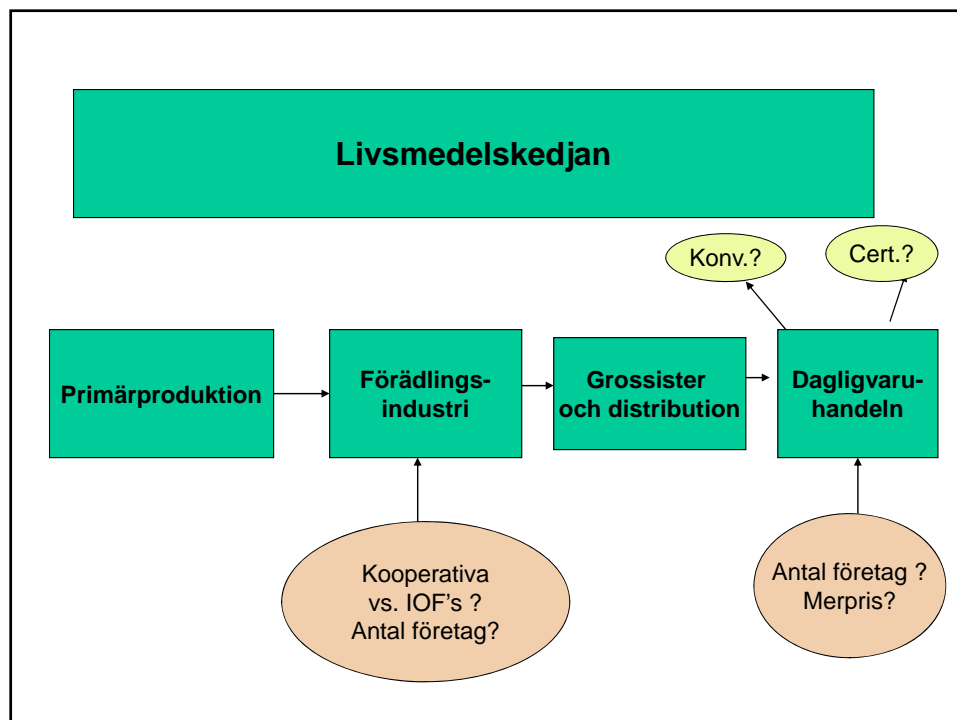

¹An average of 1996 and 1997 was used to provide a more statistically reliable estimate.

Source: USDA, National Agricultural Statistics Service and Economic Research Service, 1996, 1997, and 2007 Agricultural Resource Management Survey, Phase III.

Problemet

- Hur påverkar marknadsstrukturerna förutsättningarna för certifierade livsmedel?
- Metoder:
 - Teoretisk analys (Hoffmann , 2005)
 - Teori och empiri (Nilsson, 2005)

Vilken marknadsstruktur är ”fördelaktig ” i förädlingsledet vid skilda kostnader i primärledet

Mål (”bästa”)	Fast kostnad	Rörlig kostnad
-		
Konsumentn.	IOF	Kooperativ
Producentnytta	Kooperativ	”blandad”
Samhällsnytta	Kostnad?	Kooperativ
Marknadsandel		
% hög kvalitet	Oberoende	Kooperativ
Hög kvalitet	IOF	Kooperativ
Marknadstäckning	”blandad”	Kooperativ

Källa: Hoffmann (2005)

Empirisk analys av produktattribut och marknadsstrukturer (Nilsson , 2005)

- Amerikanska grisköttmarknaden
- Certifieringsprogram garanterar vissa standards avseende:
 - Djurskydd
 - Miljöpåverkan
 - Antibiotikaanvändning
- Studien görs i form av s.k. ”Conjoint analys” där konsumenten ges valmöjligheter i en enkät.

Några resultat från Nilsson (2005)

- Tre delsegment av konsumenter
 - Kvalitetsmedvetna konsumenter med hög prispremie, 18%
 - Mycket priskänsliga konsumenter, ca 40 %
 - Konsumenter som köper ”certifierat” om prisskillnaden är tillräckligt begränsad, ca 42%.

Vad händer på marknaden??

- Detaljhandeln utnyttjar skillnader konsumenter emellan för att ”prisdiskriminera”.
- Förädlingsledet prisdiskriminerer gentemot primärproducenterna- lägre pris för konventionell vara
- Multiproduktsituation missgynnar konsumenter och producenter- mer effektiv prisdiskriminering p.g.a substitution

Marknaden forts. enligt Nilsson (2005)

- Konventionella producenters andel av välfärden sjunker drastiskt vid minskad konkurrens i förädlingsindustrin
- Ca 20 % marknadsandel för den certifierade produkten
- Total välfärd ökar som ett resultat av certifiering, ca 15 - 20%

Slutsatser

- Marknadsstrukturer i såväl förädlings- som handelsledet har stor betydelse för utfallet av certifieringsprogram.
- Orealistiskt med "en produkt"- ingen "räddare i nöden".-
- Vinsterna av certifiering kan var betydande för såväl medvetna konsumenter som innovativa producenter.
- Valmöjligheterna har väsentlig betydelse
- Forskning kring **Faktiskt konsumentbeteende** än mer viktigt!

Vad göra -påverkbart??

- ”En mogen bransch” –problematiskt
- Stabila men volatila prisrelationer över tiden –inga övervinster!!
- Kapitalkrävande
- Särbestämmelser – ca 40 -50 kr/gris ” **Räcker ej!!!**”
- Väl definierade mål:
 - lönsamhet
 - verksamhet
- Utnyttja informationen i räkenskaperna
- Analysera R_E och rörelseres. f. avskrivningar
- Nyckeltal såsom:
 - produktionsvärde
 - TB/producerad produkt (sen 50 –talet!!)

Vad göra?

- Effektiva system för riskhantering – produktpris/produktionsmedel
- Balanserad kapitalstruktur
 - tillväxtkostnader
 - val av teknologi
 - samarbetsformer
- **Beräkna inte ”onödiga ” nyckeltal som ej utgör en grund för genomförd analys- hellre ”enkla” nyckeltal som tillämpas på ett förnuftigt vis!! PIGWIN-revidering ??**
- Industriell struktur: certifiering – IOF’s ??
- Vertikal integration –kontraktering – ”**Marketing**”

Vad göra??

- Tänk på: Adam Smith (1776) ”The Wealth of Nations”
” the greater part of men have an overweening conceit of their abilities” (sid 120) i Cannan (1976)
- **REALISTISK VERKLIGHETS BILD AV FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR DET EGNA FÖRETAGET**

Hur får man en motiverad och engagerad personal?

Alnarps Grisdag 2010
19 oktober 2010, Alnarp

Arbetsmiljöforskare Christina Lunner Kolstrup

Christina.kolstrup@ltj.slu.se

Sveriges Lantbruksuniversitet, Arbetsvetenskap, Ekonomi & Miljöpsykologi

Arbetslivet håller på att förändras

Utvecklingen går mot en allt mer rörlig, variationsrik och flexibel arbetsmarknad.

Hur ska enskilda medarbetare och ledare, organisationer och företag möta de förändringar som står för dörren?

Har du koll på de nya utmaningarna?

Utmaningarna

Skapa ett företag med omställningsförmåga

Förändringar i omvärlden ställer krav på att företaget är flexibelt, både i utbudet av produkter och tjänster, men också flexibilitet i tillgången av kompetens. Hur gör du? Hyr du in kompetensen, har du säsonganställda eller har du fast anställda?

Säkra kunskapsöverföringen mellan generationer

Många 40-talister har gått eller skall gå i pension de närmaste åren. I många företag innebär detta ett stort tab i kunskap och kompetens. Detta är en stor utmaning, har du löst detta?

Möta och förstå yngre generationers värderingar

De mytomspunna 80-talisterna har andra värderingar och löser uppgifter på helt andra sätt än äldre generationer. De ställer sig oförstående till att belönas för lång och trogen tjänst, acceptera sin roll i hierarkin och att chefen vet bäst. Har du en plan för hur du skall utnyttja detta i samarbete med den äldre och mer erfarna generationen?

Som arbetsgivare tjänar du på att ligga i framkant när det handlar om arbetstagarnas krav och behov

Behöver du
förändras för att
fortsätta att vara
en attraktiv
arbetsgivare i
dagens Sverige?

"Talangerbudandet"

Att attrahera rätt personer kräver idag mer än bara en attraktiv lön. Det måste skapas ett "*talangerbudande*" som kräver ett helhetstänkande kring detta.

Förr såg de flesta sitt jobb som ett sätt att få in nödvändiga pengar, varken mer eller mindre.

Idag har detta förändrats radikalt.

Alltfler ser numer sitt arbete som en central del av sin identitet och livsstil.

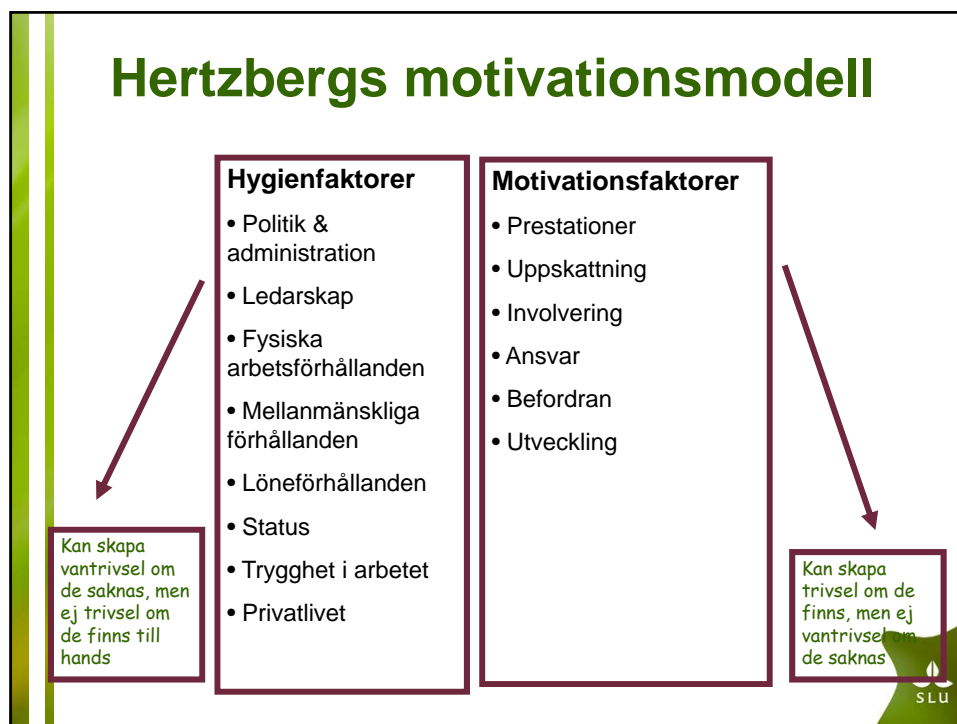
Det handlar om att se utanför den klassiska lönomodellen - saker som personlig utveckling, meningsfullhet och flexibel balans mellan arbete och privat tid är ofta mer värt än bara lön!

Det psykologiska kontraktet -

- speglar motiven till varför människor överhuvudtaget arbetar.

Hur motiverad är din personal?

Att motiverad och engagerad personal jobbar bättre och genererar mer till företaget är idag ett välkänt faktum.

Visste du till exempel att:

- Utvecklingsmöjligheter på jobbet ger **9% bättre vinstutveckling** än genomsnittet
- En arbetsmiljö som präglas av samarbete och laganda ger **8% bättre vinstutveckling**
- Fungerande kommunikation ger **4% bättre resultat**
- Bra chefer **lyfter resultatet med 2%**

SLU

Svenskt Medarbetar Index 2006

- Genom att ha nöjda och engagerade medarbetare skapas förutsättningar för också nöjda kunder/brukare. Sambandet mellan nöjda kunder och nöjda medarbetare är mycket starkt! Detta visar på lönsamheten i nöjda medarbetare.
- Skillnaderna i motivation och nöjdhet är stora mellan yngre och äldre. Yngre är svårast att få nöjda och motiverade i arbetet.
- De branscher som har nöjda och motiverade medarbetare uppvisar generellt också en högre kundnöjdhet

**VILKA MOTIVATIONSFAKTORER TROR
NI ÄR VIKTIGA FÖR DJURSKÖTARE
OCH HUR TROR NI DE SKULLE
PRIORITERA DEM?**

Vad motiverar och attraherar en djurskötare i sitt arbete?

- Roligt på arbetet
- Bra arbetsledare
- Stolthet över yrket
- Anställningstrygghet
- Bra laganda
- Bo på landet
- Intressanta och meningsfulla arbetsuppgifter
- Säker och hälsosam arbetsplats
- Omväxlande arbetsuppgifter
- Företaget hade ett bra rykte som arbetsplats
- Feedback

Vilka faktorer är minst viktiga för att attrahera och motivera?

- Inte ha helgarbete
- Inte ha oregelbundna arbetstider
- Arbetstid mellan 8-16
- 4 veckors sammanhängande semester
- Ekologisk produktion
- Jakt och fiske möjligheter
- Egen häst på gården

Varför lyckas vissa ledare skapa team som når enastående resultat samtidigt som de får teammedlemmarna att älska det de gör?

1. De förmedlar en lättfattlig vision och tydliga mål
2. De blandar olika personlighetstyper i lagom stora team
3. De säkrar ständig tillförsel av positiv energi i gruppen
4. De odlar en kultur med tydliga spelregler och stor trygghet
5. De är närvarande, problemlösande och coachar i vardagen
6. De skapar en känsla av gemenskap
7. De säkrareffektiva rutiner och tydliga arbetsbeskrivningar
8. De är kompromisslösa i att värna teamets bästa
9. Teammedlemmarna ges och tar ett stort ansvar
10. De pressar inte sig själva eller teamet "över gränsen"

Situationsanpassad ledarstil

Situationsanpassad ledarskap utgår från att ingen ledarstil fungerar i alla lägen.

Det är istället medarbetarens behov och kompetens som avgör vilken som är den mest lämpliga ledarstilen i en viss situation.

För dig som ledare gäller det att ha flera ledarstilar att välja mellan och att behärska konsten att använda rätt stil vid rätt tillfälle.

Symptom som indikerar bristande motivation bland dina medarbetare

- Låg produktivitet
- Hög (sjuk)frånvaro
- Dålig disciplin när det gäller att hålla tider
- Hög personalomsättning
- Låg kvalitet på arbetsresultat
- Klagomål
- Dålig team känsla
- Konflikter mellan team och medarbetare
- Konflikter mellan ledare och medarbetare
- Ovilja och negativ inställning till förändringar
- Dåliga relationer med andra "avdelningar" inom företaget

MOTIVATIONSSKAPARNA

- Det dagliga arbetet
- Ledarskapet
- Personlig utveckling
- Gemenskap
- Image
- Ett bra arbetstempo
- Lön och förmåner
- Omväxling
- Erkännande och uppmärksamhet
- Stöd för egna idéer och initiativ
- KOMMUNIKATION & INFORMATION

En rad praktiska åtgärder för att främja motivation och prestation

- **Utmana** medarbetaren – till utnyttjande av potential
- **Ersätt** svåra, upprepade & tråkiga arbetsuppgifter med maskiner – fokus på intressanta arbetsuppgifter
- **Utvidga** arbetet med fler uppgifter & operationer – mindre monoton & större variation
- **Använd** arbetsrotation – tillägna sig nya kunskaper & färdigheter

Många har dessutom behov av självständighet, arbetsvidgning och arbetsberikning

- **Ge avkall på** en del av den direkta kontrollen över arbetstagaren
- **Ge** arbetstagaren mer personligt **ansvar**
- **Organisera** arbetet
- **Ge större frihet** i arbetet & bättre informationstillgång
- **Ge möjlighet** för arbetstagaren att utveckla sig

Motivationsdödarna (I)

- Orättvis behandling
- Låg känsla av delaktighet
- Orealistiska mål
- Felaktiga förväntningar
- Oklara arbetsuppgifter, regler och mål
- Brist på utmaningar
- Överkvalificerade medarbetare
- Tröghet och oklar struktur
- Lågt eller inget förtroende för arbetsledaren
- Skandaler, etik och moral

Motivationsdödarna (II)

- Överdriven kontroll och detaljstyrning
- Över- eller underbelastning
- Nepotism och favorisering
- Oro och osäkerhet inför framtiden
- Brutna löften
- Hot
- Svag koppling mellan prestation, erkännande & belöningar
- Bristande kommunikation
- Begränsat ansvar
- Ingen känsla av kontroll
- Meningslös verksamhet

Glöm inte att även du som ledare måste få utvecklas för att kunna motivera din personal

- Som ledare har du en utsatt position
- Din arbetsbelastning är ofta hög samtidigt som du är den person som förväntas stödja företagets medarbetare, och se till att människor utvecklas inom företaget
- Det är då lätt att skjuta undan sitt eget behov av reflektion och utveckling
- Det är viktigt att ge sig den tid och möjligheter till professionell utveckling som resten av företagets medarbetare får och kräver!

Livsbalans - ett nyckelord?!

"Skapa förutsättningar för en bättre balans för dig och dina medarbetare"

Att arbeta aktivt med frågor som rör möjligheten att förena karriär, familj och fritid är idag en nyckelfråga i många organisationer.

Det är ingen tvekan om att satsningar inom detta område är på väg att segla upp som ett avgörande konkurrensmedel i arbetet med att attrahera och behålla duktiga medarbetare.

Tack för er uppmärksamhet!

	
<h1>Rådgivning för framgångsrik grisproduktion</h1>	
<h2>Alnarp 19/11-2010</h2>	
<p>www.griskonsult.se</p>	

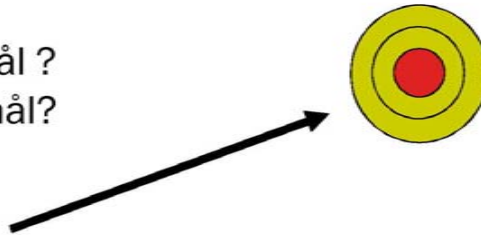
	<h1>GrisKonsult</h1>
<p>Jessica Sandberg Tfn 070-265 30 66 jessica.sandberg@griskonsult.se</p>	<p>Maria Malmström Tfn 070-208 97 60 maria.malmstrom@griskonsult.se</p>
<h2>www.griskonsult.se</h2>	

Vad har vi för mål och hur ska vi uppnå det?

Tydliga mål ?

Kortsiktiga mål ?

Långsiktiga mål?

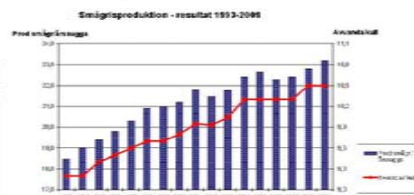

Klicka för ett färgat tilläggsvard

PIGWIN Sugg

	2008	2009		
		Totalt	Bästa 25%	Wästa 25%
Aatal suggor totalt	72 121	72 099 ¹⁾		
Medeltal aatal suggor och gyltor ²⁾	267	267	315	163
Medeltal vid leverans	31,5	31,0	31,3	31,4
Foder/ prod gris, MJ	1285	1305	1295	1409
Foder/ 30 kg gris, MJ	1251	1285	1190	1368
Suggfoder/ årsvegg, MJ	16 839	17 509	17 592	16 834
Smågrisfoder/ prod gris, MJ	538	525	541	528
Prod smågrisar/årsvegg ³⁾	22,8	23,2	25,4	19,0
Aatal kullar/årsvegg	2,19	2,20	2,26	2,05
Andel gyltallor, %	23,9	23,3	22,2	23,6
Lerande föddkull	12,5	12,7	13,1	12,3
Dödföddkull	0,92	0,99	0,91	1,1
Aatal smradkull	10,5	10,5	11,1	9,7
Digimingstid, dagar	34,0	33,9	32,9	36,0
Dödlighetsprocent, Födsel-ovv	16,7	17,0	14,8	20,7
Dödlighetsprocent, ovv-leverans	2,5	2,3	1,6	3,6
Improduktiva dagar per kull	17,3	16,7	12,7	26,0
varav galdögar	5,9	5,9	5,0	6,5
Omlöpningsprocent	8,3	8,2	5,5	11,5
Gräsningsprocent	83,6	83,8	87,3	79,4
Ålder vid 30 kg, dagar ⁴⁾	83	83	80	86
Daglig tillvikt från ovv-lev, gram	431	437	448	429
MJ/kg tillvikt från ovv-lev ⁵⁾	25,2	24,9	24,1	25,8

PIGWIN Sugg

PIGWIN Sugg

Full koll på alla produktionskostnader

Det lönar sig att investera i god fruktsamhet!

Låt oss ta några exempel:

- Antal spilldagar +/- 5 dagar motsvarar minst **220 kr** per årssugga

Beroende av besättningsstorlek blir den totala effekten på ditt ekonomiska resultat i företaget enligt följande:

Antal suggor	- 5 spilldagar
50	11 000 kr
100	22 000 kr
300	66 000 kr
500	110 000 kr
1000	220 000 kr

© Griskonsult

**Gör ni rätt sak
vid rätt tidpunkt
och på rätt plats ?**

**Fasta rutiner
ska inte bara
finnas i huvet
utan även nedskrivet.**

Fasta rutiner = framgång

- Rutiner ska göras vid rätt tidpunkt och på rätt sätt.
- Rutiner på förebyggande åtgärder när något inte fungerar.
- En rutin ska inte vara för evigt, ska ändras om någon kommer på något bättre.
- En ny rutin ska testas och utvärderas ,så att det har blivit till det bättre.
- Skriva upp datum och signatur när åtgärder är gjorda så att saker inte missas.

- Rutinerna ska uppdateras så att de hålls ”fräscha”.

Friska grisar med rätt rutiner!

Källa Stiftelsen Lantbruksforskning nyhetsbrev Nr 1 ,författare Nils Lundeheim SLU, Per Wallgren SVA, Per Beskow Svdhv (2007)

- Forskare på SLU,SVA och Svenska Djurhälsövärdén har jämfört den bästa och sämsta fjärdedelen i PigWin sugg när det gäller produktivitet.
- Före avväjning dog 0,4 fler grisar per kull i de sämsta besätningarna jämfört med de bästa.
- 0,25 fler grisar /kull dog mellan avväjning och leverans + att de var 8 dagar äldre vid 30 kg.
- Det hade gått åt 5,5 kg mer foder / 30 kg gris.
- Under slaktsvinsperioden var omgångstiden 7 dagar längre i de sämsta besätningar. Det gick åt 39 kg mer foder /gris och dödligheten var 0,8 % högre.

- För en integrerad besättning med 250 suggor (=550 kullar) är skillnaden mellan en bra och mindre bra besättning omvandlat i kronor **190 000 kr/år** under smågrisperioden och drygt **390 000 kr** under slaktsvinsperioden .
- Forskningen antas att tre fjärdedelar av skillnaden är ohälsa. Det innebär att besätningar med dålig djurhälsa skulle kunna tjäna ca **435 000 kr/år**.

Kunskap är färskvara , viktigt att ge utbildning och fortbildning.

Aktuella kurser

□ **Praktisk grisskötarkurs**

- Kursen riktar sig till grisskötare. Vi anpassar kursen efter varje deltagares kunskapsnivå och behov genom teoretisk genomgång på sal varvat med praktiska arbetsmoment ute i grisstallet.
- Vi gör även gårds anpassade kurser , där alla anställda kan vara med hemma på respektive gård.

- **Kurstillfällen 2010**
- 11-12 oktober Bräkne Hoby/ Tågarp
- 21-22 oktober Gotland
- 15-16 november Bräkne Hoby/ Tågarp

Aktuella kurser

□ **Förmansutbildning 2010**

- Nu är det åter dags för kursen som riktar sig till dig som arbetar/ska arbeta som förman. Kursen innehåller en ledarskapsutbildning och kommer att hjälpa dig effektivisera ditt arbete som förman.
- Ämnen som kommer att belysas är bl a leda rätt, management, val av rekryteringsdjur, byggnation, ekonomi och foder.
- Kursen är indelad i två kursdagar x tre tillfällen med start 27 sep

Rådgivare som ditt bollplank

- Vi blir lätt hemmablinda.
- Viktigt som rådgivare att kunna se den enskilda gårdens potential.
- Att vara coach/mentor även på de mjuka och hårda delarna.
- Att vara trovärdig i de råd som ges.
- Att inte ändra på allt på en gång , vad är prioritering ett ??
- Att tillsammans jobba mot ett mål och ha uppföljning hur blev det?
- Att som rådgivare kunna delge bra fungerande rutiner och åtgärder som fungerar i andra besättningar.
- Mycket är sunt förnuft och gammal kunskap , men man måste hänga med utvecklingen och ta del att ny kunskap.

Effekt av rådgivning i samverkan - för lönsammare grisproduktion

Rådgivning i samverkan

Det finns ett behov hos producenten

Det finns kunskap

Det finns få duktiga rådgivare

Hur utnyttja befintliga resurser
optimalt ?

Hur utbilda nya rådgivare som
snabbt kommer igång ?

Rådgivare

- Veterinär
- Produktion
- Foder
- Miljö/teknik
- Ekonomi
- Inköp slakt
- Med flera...

Målsättning

- Effektivare rådgivning för ökad lönsamhet hos grisföretagarna

Genom att:

- föreslå modeller för rådgivning i samverkan
- göra nätbaserade manualer för effektiv rådgivning
- motivera producenter & rådgivare till samverkan
- utbilda rådgivargrupper
- demonstrera effekten av rådgivning i samverkan

Indledende undersøgelser

Fokus på foder

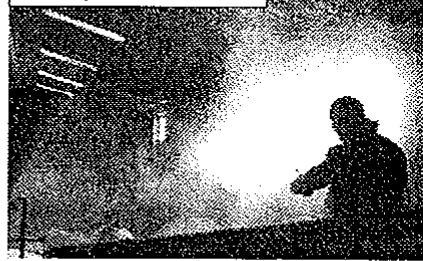
Fokus på management

Fokus på sundhed

Fokus på klima

Dansk Svineproduktion

OBS!

Forløbet

- Besøg
- Gennemgang af besætning ud fra en tjekliste (kendt viden)
- Der udarbejdes en handlingsplan
- Besætningens dyrlæge og konsulent følger op

Sådan gik det.....

Foderudnyttelse (FEsv/kg), før og efter handlingsplan					
Besætning	1	2	3	4	5
Før	2,94	3,22	2,94	2,99	2,96
Efter	2,83	2,89	2,72	2,84	2,84
Forbedring	0,11	0,33	0,22	0,15	0,12

Dansk Svineproduktion

Sådan gik det....

- **Sidegevinster:**

- Færre undervægtige grise
- Længere tomperiode
- En næsten tom bufferstald
- Lavere medicinforbrug
- Færre halebid
- Lavere dødelighed

Sammantaget +25 DKR/gris

Dansk Svineproduktion

Finansiering

- SLF, Stiftelsen Lantbruksforskning
- Svenska Pig

Projektgårdarna

Gård 1

500 Suggor Säljer smågrisar 30 kg, 11 grupper.
Inköp av 5 ½ månaders gyltor

Gård 2

Satellit, 7-7-8 ve, 82 suggor/grupp, egna slaktsvinstall

Gård 3

550 Suggor Säljer smågrisar 30 kg, 11 grupper Egen rekrytering av gyltor

Resultatförbättringar

- Gård 1, problem med personal, inte hunnit göra rapport. Start 23,2 Prod.gris/årssu
- Gård 2, Start 11,6 levande födda & 9,9 avv/kull – maj månad 12,3 levande födda & 10,6 avv/kull.
- Gård 3, Start 25,2 – maj månad 27,3 Prod.gris/årssu

Rådgivarutbildning!!

Olika platser i Sverige under
januarimånad.

Frågor kontakta :Maria Malmström GrisKonsult, Leif Göransson
,Fredrik Engström SVDHV, Barbro Mattson Svenska Pig AB

Tack för mig !

Håkan Magnusson har tyvärr ingen skriftlig dokumentation.

En kort sammanfattning av hans budskap blir: "Hands on"

Per Karlsson har tyvärr ingen skriftlig dokumentation.

Certifiering av Grisproduktionen

Victoria Ohlsson

Alnarps Grisdag

19 oktober 2010

Certifiering av Grisproduktionen

Svenska Pig AB ska utveckla, samla och förmedla kunskap till grisföretagare och till andra aktörer i branschen för att stärka svensk grisproduktions konkurrenskraft.

Använd potentialen
- effektivare grisproduktion

Certifiering av Grisproduktionen

Svenska Pig AB ägs av:

Svenska Pig AB medfinansieras av:

 Certifiering av Grisproduktionen

Varför Grundcertifiering Gris?

- Ett "kvitto" för producenterna som visar att de upprätthåller de kritiska punkterna som de svenska myndigheterna ställer på svensk grishållning
- Att öka förtroendet för svenska branschen bland kunder och konsumenter
- Utomstående (certifieringsbolag) kontrollerar verksamheten, dvs tredjepart; Aranea, HS certifiering, Intertek och SMAK
- Statlig kontroll av certifieringsbolagen av SWEDAC

Certifiering av Grisproduktionen

Kvalitetsmärkning

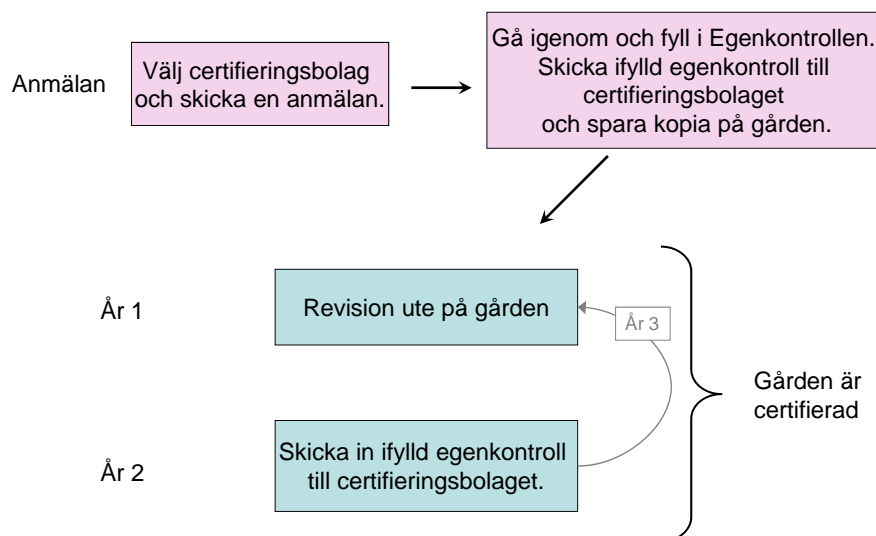

IP Sigills regler ställer högre krav på gårdarna än de svenska myndigheterna.

Certifiering av Grisproduktionen

Arbetsgång certifiering

Certifiering av Grisproduktionen

Ekologisk produktion

EU-ekologiskt
Samma regelverk i hela EU

KRAV
EU's regelverk i grunden
plus tillägsregler.
Svenskt kvalitetsmärke

Revisionskontroll varje år

Certifiering av Grisproduktionen

Certifiering i Europa

Certifiering av Grisproduktionen

Välkända kvalitetsmärkningar

Certifiering av Grisproduktionen

Läget i Sverige

Certifiering av Grisproduktionen

Framtiden

Certifiering av Grisproduktionen

Svenska Pig, c/o LRF Sydost
Box 974, 391 29 KALMAR

info@svenskapig.se www.svenskapig.se

Semineringsrutiner i smågrisbesättningar för ökad effektivitet, produktivitet och attraktionskraft som arbetsplats *- preliminära sammanställningar*

Anne-Charlotte Olsson, Mats Andersson, Dan Rantzer och Jos Botermans
JBT/SLU, Alnarp

INLEDNING

Semineringsarbetet i smågrisbesättningen är grunden för hur många grisar som kommer att produceras längre fram i tiden och för produktionen generellt i besättningen. Att detta arbete utförs omsorgsfullt och noggrant är därför av stor betydelse. En väl fungerande inredning, som passar både djur och skötare, ökar förutsättningarna för att arbetsmomentet blir utfört på ett optimalt sätt.

För djuren gäller att de ska utsättas för minimal stress i samband med semineringen samtidigt med att galtstimulansen bör vara maximal. För seminören gäller att arbetsbelastningen och risken för skador ska vara så liten som möjligt. Ofta utför en eller ett fåtal personer hela semineringsarbetet i de allt större smågrisbesättningarna och arbetsmiljön vid seminering blir därför viktigare. Samtidigt kräver produktionsekonomin att effektiviteten ökas.

I det följande redovisas några preliminära sammanställningar från ett pågående projekt om semineringsrutiner i svenska smågrisproducerande besättningar. Projektet har två syften: ett är att jämföra det "traditionella" tillvägagångssättet att flytta suggorna till en semineringsyta intill galten med den nu allt vanligare lösningen att seminera suggorna i kombinerade åt- och semineringsbås. Det andra syftet är att ta fram erfarenheter, dokumentation och rekommendationer från dessa lösningar som kan öka kompetensen hos lärare, rådgivare och konsulter inom grissektorn. Det mer långsiktiga målet är att ytterligare öka effektiviteten i den svenska grisproduktionen.

Totalt kommer semineringar i 12 st större smågrisproducerande besättningar att studeras. Sex av besättningarna flyttar suggorna till galten medan de övriga 6 besättningarna seminerar i insemineringsbås. Hittills har videoinspelningar från seminering i totalt 7 besättningar avkodats och bearbetats. De i denna sammanställning presenterade resultaten är därför preliminära.

BAKGRUND

System med semineringsyta/box intill galten (suggorna flyttas) (Alt I)

Eftersom vi i Sverige under lång tid arbetat med lösgående sinsugghållning har vi också utarbetat ett "koncept" för hur man utför en framgångsrik seminering då suggorna hålls lösgående. Huvudprincipen för detta koncept är att suggorna bara har galtkontakt i samband med avvänjningen och sedan först vid semineringen (Eliasson Selling, 1996; Ulrich Hansen & Nielsen, 2000). Konceptet bygger på att man från lösdriften plockar ut en mindre grupp av suggor till en särskild box eller semineringsyta intill galten. På detta sätt framkallar man genom "övertäckningseffekten" tydlig ståreflex hos brunstiga suggor. Genom förfarandet riskerar man inte att seminera suggor som inte uppvisar tydlig ståbrunst. På semineringsytan är det också lätt för seminören att komma åt suggan och manuellt stimulera henne för att få en optimal seminering. Övriga suggor, i den grupp som tagits ut, kan dock "störa" seminören

väsentligt och utsätta denne för skaderisker. Det kan också vara mycket fysiskt krävande att flytta tillbaks suggorna direkt efter semineringen, eftersom suggorna då gärna vill stå kvar intill galten. För att undvika denna riskfaktor kan en lösning vara att ha flera semineringssytor/boxar. Förutom att det blir lättare för skötaren att flytta tillbaks suggorna då de stått kvar ett tag invid galten är det också bra för suggorna och kullstorleken om de efter semineringen kan stå kvar under någon tid i lugn och ro innan de flyttas tillbaks till den större sugg-gruppen.

System med kombinerade ät- och insemineringsbås (galten flyttas) (Alt II)

Det svenska konceptet med särskild semineringssyta resulterar i att seminören ges optimala förutsättningar för att lyckas bra med sin arbetsinsats, men tillvägagångssättet är stundtals fysiskt krävande samt kräver extra byggnadsyta för semineringstrymmet. I nyare smågrisproducerande besättningar har man därför börjat seminera suggorna i lösdriftens ätbås. Dessa ätbås är då specialdesignade för att även kunna fungera som insemineringsbås (50-70 cm breda). Istället för att flytta suggorna till galten flyttas galten till inspektionsgången framför suggorna för att suggorna ska få galtkontakt och bli stimulerade. För att galten ska kunna sitta ungefär framför den sugga som semineras brukar det i inspektionsgången finnas grindsystem som delar upp gången i olika delar, som galten flyttas mellan. Det går också att investera i tekniska system för denna flyttning av galten, som innebär att galten åker i en vagn som seminören kan fjärrmanövrera (Bopil A/S, 2007). Seminering i insemineringsbås betyder att seminören inte riskerar att utsättas för upphopp e.d. från andra suggor, men kan å andra sidan innebära att seminören riskerar klämskador från suggan i insemineringsbåset samt att möjligheterna att stimulera suggan manuellt begränsas.

Tekniken med att seminera suggor i bås är vanlig i Danmark. Eftersom rekommendationen där är att hålla suggorna individuellt uppstallade från avvänjning till 4 veckor efter semineringen (Ulrich Hansen & Brogaard Petersen, 2007), används fixeringsbås till suggorna under denna period och seminering av djuren görs också i dessa. Generellt anser man att det är möjligt att uppnå samma produktivitet vid seminering i fixeringsbås som om suggorna semineras lösgående i särskild semineringssytor/boxar. Man medger dock att brunstkontrollen blir enklare och mer säker om suggorna själva kan visa om de inte är i brunst genom att gå undan (Fisker, 2005). I ett försök visades också att andragrisare, som seminerats i insemineringsboxar, producerade signifikant fler totalt födda grisar (14,6 st per kull) jämfört med andragrisare som seminerats i fixeringsbås (13,8 st per kull) (Fisker, 2005). Däremot registrerades ingen signifikant skillnad mellan de båda tillvägagångssätten hos äldre suggor.

MATERIAL OCH METODER

Intervjuer, dokumentation och videostudier i besättningar

Totalt kommer 12 st större besättningar att besökas. Besättningarna väljs ut så att 6 st seminerar enligt alternativ I, d.v.s. suggorna flyttas, och 6 st enligt alternativ II, d.v.s. suggorna flyttas inte utan semineras i de kombinerade ät- och insemineringsbåsen. F.n. har studier utförts i 7 besättningar (3 st enligt alt. I och 4 st enligt alt. II), d.v.s. projektet är ännu inte avslutat.

Vid gårdsbesöken insamlas information om besättningsstorlek, djurflöde och vilka rutiner som används i samband med semineringarna. Betäckningsavdelningen och insemineringsbås/semineringssytor, drivgångar m.m. fotograferas och mäts upp så att foton, skisser och planlösningar kan presenteras i avrapporteringen.

Vid gårdsbesöken videospelas också hela semineringsarbetet vid seminering av en sugggrupp. Videospelningarna utförs vid ett semineringstillfälle per besättning och på den veckodag då semineringsarbetet är som mest intensivt (t.ex. på tisdagen om avvänjning i besättningen sker på torsdagen veckan före). Den ordinarie personalen utför semineringsarbetet. I samband med de tidigare utförda intervjuerna informeras personalen om att rutinerna ska utföras som ”vanligt”. För att få korrekta tidsregistreringar är det nämligen viktigt att arbetet inte utförs onormalt forcerat.

De videospelade semineringarna avkodas sedan på kontoret. Tiden för varje seminering (fr.o.m. att kateten sätts i t.o.m. att kateten tas ut) registreras och beräknas för alla seminörer liksom den totala personaltiden, totala antalet seminerade sugor och totala antalet hanterade och kontrollerade sugor.

Videospelningarna ska också användas som underlag för bedömning av belastning och risker. Här kommer en standardiserad analysmetod (EWA), där en observatör poängsätter olika riskfaktorer i arbetsmomenten, att användas (Ahonen et al., 1989). Detta arbete har dock ännu inte påbörjats.

Parallella jämförelser av tre insemineringsbåsar på LBT's bygglabb för gris

Förutom uppföljningar i konventionella besättningar har 3 st insemineringsbåsar monterats upp i betäckningsavdelningen på LBT's bygglabb för gris. Egna erfarenheter och synpunkter på för- och nackdelar hos de jämförda båsar kommer att dokumenteras. Intresserade grisproducenter har också möjlighet att se tre olika lösningar inom samma besättning.

PRELIMINÄRA RESULTAT OCH DISKUSSION

Allmänt

I de hittills besökta besättningarna gäller generellt att man är nöjd med sitt semineringssystem oberoende av om man flyttar suggorna eller galten. I de besättningar, i vilka man är mer än en som seminerar, framförs också att man tycker det är mycket bra att vara flera som seminerar, eftersom man kan hjälpa varandra.

I de besättningar som man nu använder insemineringsbåsar (alternativ II) och tidigare seminerat enligt alternativ 1, menar man dock att arbetet underlättats betydligt med insemineringsbåsen och att man nu kan utföra semineringsarbetet utan att vara rädd för att bli skadad av brunstiga sugor.

Flytta suggorna eller galten?

Som förväntat påverkas inte själva semineringstiden av vilket semineringssystem som används (Tabell 1). Den variation som finns mellan olika besättningar beror istället på om seminören låter suggan suga in spermadosen själv eller använder ett lätt tryck på spermadosen vid semineringen. Flertalet seminörer menar att semineringen måste få ”ta sin tid” och arbetar lugnt och metodiskt utan att verka stressade. För att spara tid har vi istället sett exempel på att man seminerar två sugor parallellt. Detta tillvägagångssätt fungerar bäst i systemet med insemineringsbåsar.

Inte heller vad gäller den totala personaltiden per hanterad suga har vi än så länge noterat någon signifikant skillnad (Tabell 1). Tar man däremot bort semineringstiden från den totala personaltiden och dividerar denna resterande tid med antalet hanterade djur noterar vi en signifikant skillnad mellan systemen (Tabell 1). Vi har valt att kalla denna variabel ”kringtid”

per hanterad sugga. I denna ”kringt看” ingår tid för att torka av vulva före seminering, hantera spermadoser och katetrar samt tid för brunstkontroll, eventuell flyttning av suggor o.d.

Tabell 1. Resultat av tidsregistreringar vid semineringsarbete

	Semineringsmetod		Sign.
	Suggorna flyttas	Insemineringsbås	
Antal besättningar	3	4	
Tid för seminering, min/seminerad sugga	2,15 ± 0,66	2,34 ± 0,26	0,77 e s
Total personaltid, min/hanterad sugga	3,35 ± 0,24	2,99 ± 0,37	0,50 e s
”Kringtid” (personaltid exkl. semineringstid), min/hanterad sugga	2,38 ± 0,29	1,33 ± 0,11	0,013 *

e s = ej signifikant, * = p < 0,05

I de besättningar då suggorna flyttas i mindre grupper fram till galten har vi inte observerat att något djur lagt sig ner p.g.a. att de tröttnat på att proceduren tar för lång tid. Detta har vi dock observerat vid ett flertal tillfällen vid seminering i semineringsbås. I det senare systemet är det därför viktigt att seminören ser till att stimulansen av galten blir så optimal som möjligt när man ska seminera suggor som man först måste få att ställa sig upp innan man kan seminera. Vid inseminering i bås kan det möjligen också vara så att man lättare riskerar att forcera semineringsarbetet mot slutet av arbetspasset då man börjar bli trött. I en besättning försökte man motverka eventuella negativa effekter av detta genom att börja semineringsarbetet från olika håll olika dagar.

I det system då man flyttar suggorna till galten placerar de brunstiga suggorna sig själva så att kontakten med galten blir optimal. Optimal galtkontakt löser man inte riktigt lika lätt i systemet med semineringsbås. Att använda en fjärrstyrd galtvagn kan vara en lösning, särskilt om man bara är en person som seminerar. Är man däremot flera seminörer är det svårt att få en helt optimal placering av galten om inte man har två rader med semineringsbås och seminörerna arbetar parvis synkroniserat. En fjärrstyrd galtvagn är dock kostsam och oftast styrs därför galten istället med hjälp av grindar i inspektionsgången framför semineringsbåsen. Galten har i detta fall ett större eget inflytande och att i denna situation ha en individ som fungerar bra blir extra viktigt.

Flyttar man suggorna till en och samma semineringsyta intill galten går det att förvara avtorkningspapper, spermadoser och katetrar på ett och samma ställe. Detta är en fördel. Semineras suggorna i semineringsbås måste seminören istället bära med sig dessa tillbehör. Sättet på vilket man gör detta varierar mycket mellan besättningar. Här förekommer lösningar från att man lägger tillbehör på rören eller har fickorna fulla till att man förvarar tillbehören i semineringsvästar eller semineringsbälten.

Detaljer hos insemineringsbås

Bakgrindar

Utformningen av semineringsbåsens bakgrindar påverkar funktionen. När två suggor försöker komma in i samma bås och den ena suggan vill backa ut igen finns risk att hon kan fastna i bakgrinden. I denna situation upplever vi den helt raka grinden (Typ A, Figur 1) som något mer problematisk. Suggor kan dock även fastna i Typ B-bakgrinden (Figur 1). I vårt bygglabb har vi haft flera sådana tillbud i både Typ A- och Typ B-bakgrinden. Då ska

emellertid påpekas att insemineringsbåsen i vårt bygglabb är monterade i ett 3-rumssystem med bara en höjdskillnad mellan bås och gödselyta. I ett djupströsystem med en större höjdskillnad bedömer vi risken för att suggorna ska riskera att fastna i bakgrinden som lägre. Typ C- bålet har vi ännu inte hunnit ta i bruk och därför har vi än så länge ingen egen erfarenhet av denna lösning. Enligt en produkttest utförd av Videncenter for svineproduktion (Brogaard Petersen, 2002) förekom dock bekymmer med att suggor kunde fastna i samtliga av de 5 insemineringsbåsar som jämfördes.

Både i Typ A- och Typ B - bålet är bakgrinden sidohängd med låssystem så att seminören kan öppna för att gå ut och in även om suggan är inestängd. Bakgrinden i Typ C-bålet är däremot topphängd. Seminören måste i detta fall kliva in till suggan genom den U-formation som finns i bakgrinden (Figur 1).

Typ A

Typ B

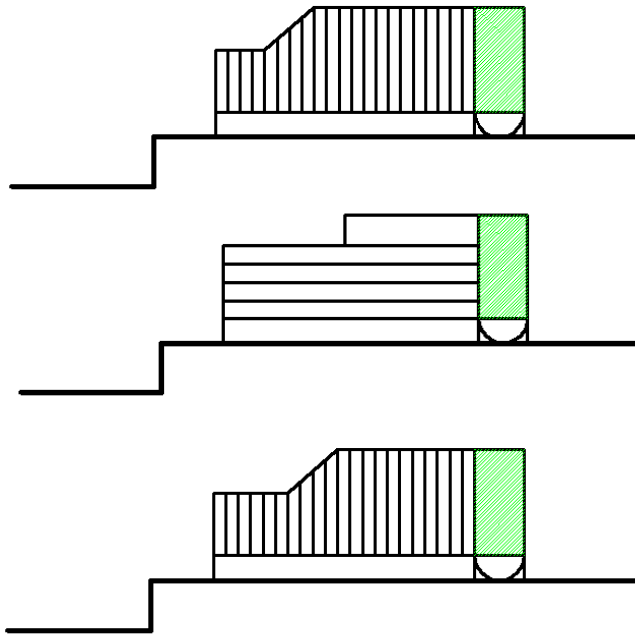
Typ C

Figur 1. Exempel på olika bakgrindar hos insemineringsbåsar.

Båsmellanväggar

Liksom vad gäller bakgrindarna varierar detaljutformningen av båsmellanväggarna. Vid studierna i besättningarna med semineringsbåsar har det visat sig att seminören oftast går från bås till bås genom att kliva över båsmellanväggen och inte ut och in genom bakgrinden. För att detta moment ska bli så enkelt som möjligt är båsmellanväggens utformning därför betydelsefull. Naturligtvis är det enklare att kliva över båsmellanväggen om denna inte är alltför hög i bakre delen. Å andra sidan krävs en viss höjd och det lägre partiet får heller inte vara för djupt för då backar suggorna och hoppar över båsavskiljningen när de tröttnat på att stå och vänta.

Om rören i boxmellanväggarna är stående eller liggande är en annan detalj som varierar (Figur 2). Stående rör betraktas oftast som säkrare vad gäller om djuren kan fastna men, enligt våra egna erfarenheter från LBT's bygglabb, kan det i detta fall vara en fördel att ha liggande rör eftersom man då har möjlighet att kliva på dessa för att undvika att bli klämd och lättare komma över till nästa insemineringsbås.

Figur 2. Exempel på olika mellanväggar hos insemineringsbås.

SAMMANFATTANDE KOMMENTARER

Som nämnts pågår projektet fortfarande och än så länge är det för tidigt att dra några definitiva slutsatser. Resultaten så här långt tyder dock på att

- det finns vissa tidsvinster att göra om man seminerar i insemineringsbås
- semineringsbåsens utformning har stor betydelse för funktionen
- vid seminerar i insemineringsbås kan suggorna inte själva ombesörja kontakten med galten. Därför krävs det mer av seminören vad gäller att suggorna får en optimal galtkontakt
- i de besättningar man använder sig av en fjärrstyrd galtvagn är man mycket nöjd med funktionen

LITTERATUR

- Ahonen, M., Launis, M. & Cuorinka, T. (Eds.), 1989. Ergonomic Workplace Analysis. Ergonomics Section, Finnish Institute of Occupational Health, Helsinki, Finland.
- BoPil A/S. 2007. Mobil ornevogn. (<http://www.bopil.dk/00368/00371/00377/>) (2010-10-14).
- Brogaard Petersen, L. 2002. Produkttest af æde-/insemineringsboks til løsgående søer i løbeafdelinger. Videncenter for svinsproduktion. Erfaring Nr. 0203.
- Eliasson Selling, L. 1996. Lösgående suggor – veterinärmedicinska aspekter på begränsningar och möjligheter för djurens sexuella beteende. Allmänt Veterinärmöte 1996, s. 201 – 203.
- Fisker, B. N. 2005. Effekt af positiv stress i løbeafdelningen. Landsudvalget for Svin, Danske Slagterier. Meddelelse nr. 693.
- Ulrich Hansen, L. & Nielsen, N.-P. 2000. Studietur til Sverige. Landsudvalget for Svin, Danske Slagterier. Notat nr. 0009.
- Ulrich Hansen, L. & Brogaard Petersen, L. 2007. Drægtighedsstald: Generelt. www.infosvin.dk (2007-01-31).

Styrning i en stor grisbesättning

Alnarp 2010-10-19
Kent Nilsson

Annelövsgrisen AB

- Ägare Kent Nilsson och Bengt Hellerström
- Bildades 2003
- Smågrisproduktion 950 suggor
- 7 anställda
- Dotterbolag Annelövs jordbruk AB
 - 340 ha växtodling
 - 1 anställd

Ägarnas ansvarsområden

- Kent
 - Grisproduktionen
- Bengt
 - Växtodlingen
 - Ekonomi
- Gemensamt
 - Personal

Mål

Kortsiktiga mål (2010)

- 25 sålda smågrisar per sugga och år
- Byte av ventilation i grisningsavdelningarna
- Långsiktiga mål
 - Attraktiv arbetsplats
 - Fortsatta förbättringar i produktionen
 - Ekonomisk lönsamhet

Den viktigaste resursen är personalen

- Mål sätts gemensamt
- Tydliga rutiner
- Delegerat ansvar
- Veckomöten
- Kompetensutveckling
- Personalaktiviteter

För att säkerställa en jämn och hög produktionsnivå

- Kvalitet i uppföljning
 - Mäta och väga
 - Ändra en sak i taget
 - Dokumentera
 - Arbetstid per producerad gris
- Förebyggande service/serviceavtal
- Rådgivning
- Optimera utefter företagets förutsättningar
- Omvärldsanalys
 - Prissäkring

Temagrupp Gris bedriver forskning, undervisning och information om inhysningssystem, närmiljödetaljer och skötselsystem för gris. Den överordnade målsättningen är att öka kunskapen om hur en kostnadseffektiv och uthållig grisproduktion med god välfärd, god djurhälsa och en god arbetsmiljö skall planeras, etableras och genomföras.

Temagrupp Gris är huvudansvarig för grisundervisningen på lantmästarprogrammet SLU/Alnarp. Dessutom medverkas vid olika fördjupningskurser om gris och vid olika kurser inom agronomprogrammet SLU/Ultuna.

Har du funderingar eller idéer, hör av dig till oss!

Tel: 040-41 50 91 och fråga efter forskaren

E-post: foramn.efternamn@ltj.slu.se

Postadress: Lantbrukets byggnadsteknik och djurhållning (LBT)
Box 59
230 53 ALNARP